

Papa govori

Pojam »služenje u posaborskoj terminologiji odgovara približno izrazu »apostolat« što se je veoma mnogo prije II vatikanskog sabora upotrebljavao za oznaku djelatnosti Crkve u širenju Evandjelja. Stoga i izraz »služenje«, što ga Papa upotrebljava u donešenom govoru, označuje onu djelatnost crkvenih zborova i glazbenika što je prije sabora poznata kao »Apostolat svete glazbe«. I jedan i drugi izraz glazbenu aktivnost u Crkvi uzdiže veoma visoko i izjednačuje sa najeminentnijim crkvenim dužnostima i službama. Ova činjenica pokazuje koliko Papa cijeni ulogu glazbe u Crkvi i koliko bi ju trebali cijiniti svi ostali članovi crkve nalazili se oni na bilo kojem stupnju »služenja«. Ova spoznaja obavezuje sve u Crkvi. Na poseban način obavezuje ona crkvene glazbenike svih vrsta, koji su pozvani da na jedan posebn način »služe« u Crkvi. Taj način »služenja« je specijalizacija u crkvi, a ako je shvatimo u evanđeoskoj spoznaji, mogli bismo ju je nazvati »karizmom«. Zaista ono bi takovo trebalo i biti. Svi pjevački nastupi i druga umjetnost crkvenih glazbenika trebala bi doprinositi općem rastu Crkve, kako su to doprinosile »karizme« u prva kršćanska vremena.

Poneke pastoralne radnike nakon završetka sabora glazbena djelatnost pjevačkih zborova u bogoslužju kao da je zbunila, a neki su je dokinuli ili su na putu da je dokinu. A da ne spominjemo da gotovo i nema onih koji su u tom razdoblju osnovali i uspostavili crkvene zborove. Papa tako ne misli i ne čini. On ulogu glazbe u bogoslužju produbljuje. Vidi u njoj jako sredstvo rasta Crkve. Stoga Papa o glazbi često govori. I što je Papa o tom rekao, nije rekao samo glazbenicima već svima. Papine riječi treba primiti kao pouku i uputstvo da bismo mogli i u glazbenoj umjetnosti ostvariti poziv »služenja«.

Uredništvo

Vi želite čuti riječ Pape: a ova riječ ne može biti drugo nego odjek onoga što je Crkva — preko Saborske konstitucije o liturgiji i preko različitih instrukcija koje su iza nje slijedile, a osobito one O sv. glazbi od 5. III 1967 — nedavno rekla o odnosima glazbe i liturgije, i o ulozi koju ste vi kao pjevački zborovi pozvani da vršite kako biste doprinjeli sve veći sjaj i pobožnost slavljenju svetih otajstava.

Radi ovoga navedeni dokumenti ostavili su slobodnog prostora svakoj vrsti pjevačkih zborova počevši od onih znamenitih koji opstoje kraj velikih Bazilika, umjetničkih katedrala, povijesnih samostana, pa sve do čedne »Scholae« manjih crkava (usporedi Musicam sacram 19; AA5 59, 1967, str. 306); dapače, da ne bi nedostajalo ni u jednoj liturgiji pjevanja, instrukcija o sv. Glazbi potiče — u slučaju, ako ne bi bilo na raspolaganje male »scholae« da budu barem dva ili tri pjevača koji bi izvodili popijevke,

Vaša nazočnost se, dakle, traži na svim područjima. Vaša je uloga dakle i dalje dragocjena, dapače nezamjenjiva: dovoljno se sjetiti da je spomenuta Instrukcija svečano potvrdila da je prema saborskim načelima o liturgijskoj obnovi uloga kora ili pjevačkog zbora ili Scholae cantorum »postala od još veće važnosti i uspješnosti« (ib. 19; loc. cit.; str. 306). Izvršujte s radošću, s ljubavlju, s poštovanjem, s odanošću ovo poslanje: područje na kojemu se mogu kretati vaše izvedbe je vrlo široko, jer ako je poželjno da cijela zajednica sudjeluje pjevanjem u sv. obredima, isto je toliko realno smatrati da Schola ima odličniju funkciju na glazbenom planu jer ona može izvršiti dobru izvedbu najsvečanijih popijevaka kao što su: ulazna, prikazna, pričesna pjesma i versovi rezponzorijalnog psalma. U isto vrijeme nemojte se umoriti radi potreba obreda i nemojte zanemariti potrebe vjernog puka; nemojte se zatvoriti, Bože sačuvaj, u narcističko uživanje svojih pjevačkih sposobnosti i svojih umjetničkih mogućnosti, nego znajte stvarno voditi zajednicu kako to želi Instrukcija, oživljavajući pjesmu, odgajajući ukus, podstičući aktivno sudjelovanje. Ostvarujte svečanost, ulijevajte veselje, utisnite povezanost uz sveta slavlja: to je dragocjena usluga koju pružate Crkvi, osobito kleru i svečanim skupovima; i ovoj službi morate težiti sa svim svojim mogućnostima.

Na ovoj liniji »služenja« znat ćete sigurno upravljati i svim onim što se tiče vašeg repertoara: on je neprocjenjivo blago povijesti, umjetnosti i vjere što je Crkva uvijek cijnila kao izraz umjetnosti i kao sastavni dio duhovnog života.

No nije sva glazbena baština i sada prikladna za upotrebu. Najvrijedniji dio ove glazbene baštine mora ostati na repertoaru pjevačkih zborova: u takvu svrhu neka on prikladan bude za novu liturgijsku potrebu, ili ako to ne bi katkada bilo moguće, neka bude upotrijebljen u paraliturgijama, u slavljenjima riječi Božje kod biblijskih bdijenja, ili pak u izvanrednim glazbenim izvedbama koje su odijeljene od obreda itd., kako nas mudro poučava Instrukcija (ib. 46, 53; loc. cit.; str. 313, 316). Što se tiče repertoara na narodnim jezicima, u nekim smo zemljama sigurno tek u početnoj fazi, pružena je mogućnost glazbenicima, skladateljima, pjevačima budućih pokoljenja u nastojanju da iskoriste sve zalihe glazbene tehnike zborova i da to na lagani način pruže narodu. Genijalnost umjetnika se već pokazala na djelu u suočenju s tim novim problemima: na vama je da izvedete ova djela, koja, kada odgovaraju načelima koje je Crkva postavila i zahtjevima umjetnosti, treba to rado izvoditi s ciljem da bi se započeo veliki posao koji očekuje svetu glazbu, osobito kada bude na snazi novi rimski misal s dijelovima koji će toliko obogatiti tradicionalnu liturgijsku baštinu. Treba znati prihvatiti s poniznošću i unutarinom slobodom sve što je novo, napuštajući ako je potrebno one običaje koje bi neki željeli označiti nepromjenjivom predajom Crkve, a koji takovi nisu: u ovom duhu otvorenosti, raspoloživosti prilagođavanja izražava se onaj službenički cilj na koji ste, kako smo rekli, pozvani i koji podjeljuje vašim uslugama vrlo veliku zaslugu. (Iz govora pape Pavla VI 6. IV 1970.)